

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Archwilio Partneriaethau
Dyddiad y Cyfarfod:	25 Medi 2014
Aelod Arweiniol/Swyddog:	Arweinydd/Rheolwr Tîm Partneriaethau a Chymunedau
Awdur yr Adroddiad:	Swyddog Cynllunio a Pherfformiad
Teitl:	Y Cynllun MAWR: Rhan I, 2011-14 – Gwerthusiad ac Adroddiad Terfyn

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1 Mae'r adroddiad hwn yn archwilio darpariaeth y Cynllun MAWR: Mae Rhan I, 2011-14 (Cynllun Integredig Sir Ddinbych), yn nodi ei effaith ar bobl yn Sir Ddinbych, ac yn myfyrio ar lwyddiant partneriaid o ran symleiddio trefniadau partneriaeth a arferai fod yn gymhleth. Mae'r adroddiad yn tynnu sylw at wersi allweddol a ddysgwyd ac yn awgrymu newid y ffordd ymlaen.

2. Beth yw'r rheswm dros wneud yr adroddiad hwn?

- 2.1 Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor ar y gwahaniaeth a gafwyd o ganlyniad i'r Cynllun MAWR a'r gwersi a ddysgwyd ar gyfer y dyfodol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod y Pwyllgor yn:

- 3.1 ystyried yr adroddiad;
- 3.2 yn trafod effaith y cynllun MAWR ar bobl Sir Ddinbych a'r gwersi a ddysgwyd o reoli'r rhaglen; a
- 3.3 sylwadau ar y newid arfaethedig o symud ymlaen.

4. Manylion yr adroddiad.

4.1 Cefndir – Ffordd newydd o weithio gyda'n gilydd (gweler Atodiad 1)

- 4.1.1 Wrth ddatblygu'r Cynllun MAWR (a elwir yn gynllun integredig sengl), mae Sir Ddinbych yn hysbys drwy Gymru fel arloeswr sy'n dylanwadu ar lunio dyfodol cynllunio integredig yng Nghymru. Roedd trefniadau cynllunio partneriaid blaenorol yn gymhleth, gyda gormodedd o gynlluniau a grwpiau partneriaid. Yn 2011, am y tro cyntaf a chyn unrhyw ardal arall, cofrestrodd y sector cyhoeddus yn Sir Ddinbych ar un cynllun unigol, gyda chytundeb ar un set o wyth canlyniad.
- 4.1.2 Roedd yr wyth canlyniad yn uchelgeisiol ac roedd llawer yn gofyn am ddatrysiadau i broblemau diysgog ac anodd eu datrys (fel tlodi, teuluoedd agored i niwed a ffyniant economaidd). Oherwydd hyn, rhaid bod yn ofalus o ran disgwyl gwelliannau uniongyrchol ym mhob un o'r wyth canlyniad mewn ychydig o flynyddoedd. 'r
- 4.1.3 Cymerodd partneriaid beth amser ar y dechrau i sefydlu'r dull gweithredu hwn tra'r oedd Bwrdd Partneriaeth Strategol Sir Ddinbych yn cael ei sefydlu. Mae arweinyddiaeth gan y Bwrdd hwn a Bwrdd Gwasanaethau Lleol Conwy a Sir Ddinbych wedi bod yn hanfodol ar gyfer gweithio'n llwyddiannus mewn partneriaeth yn y sir.

4.2 Pa wahaniaeth a wnaeth y Cynllun MAWR i bobl yn Sir Ddinbych? (Gweler Atodiad 2)

- 4.2.1 Roedd y Cynllun Mawr yn cymhwyso amrywiaeth o rwymedigaethau a chanllawiau statudol gan Lywodraeth Cymru. Nododd partneriaid faterion

newydd hefyd – neu faterion nad oeddent wedi cael eu blaenoriaethu'n effeithiol mewn partneriaeth, fel economi, sgiliau a materion cyflogaeth Sir Ddinbych, yn ogystal â dulliau ymyrryd cynnar i gefnogi teuluoedd agored i niwed. Mae arwyddion cynnar yn dangos bod mynd i'r afael â'r blaenoriaethau hyn mewn partneriaeth wedi gwella canlyniadau i bobl, er bod effaith y Cynllun Mawr ei hun yn llai clir. Rhestrir y negeseuon allweddol ar gyfer pob canlyniad isod:

Canlyniad 1: Pobl Hŷn i gael bywyd annibynnol a chyflawn

- Er bod llawer o weithgarwch wedi bod yn yr ardal hon, yn lleol, rhanbarthol a chenedlaethol (Cynllun Corfforaethol y Cyngor, Datganiad o Fwriad Gogledd Cymru i Integreiddio Gwasanaethau Iechyd a Chymdeithasol, Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Bil Lles ac ati), nid yw'r Cynllun MAWR ei hun yn ymddangos fel ei fod wedi cynnig mwy o werth sylweddol.

Canlyniad 2: Mae Pobl a Lleoedd yn y Rhyl yn manteisio o weithgarwch adfywio

- Ni symbylwyd rhaglen Y Rhyl yn Symud Ymlaen gan y Cynllun MAWR, er bod ei ran yn y Cynllun MAWR wedi dylanwadu ar ymwybyddiaeth BGLI o adfywiad yn y Rhyl a'r dull o weithredu tuag ato.

Canlyniad 3: Caiff Plant a Phobl Ifanc yn Sir Ddinbych eu cefnogi i fyw bywyd heb dlodi, lle gallant fod yn annibynnol ac aeddfedu

- Roedd rhai blaenoriaethau yng Nghanyniad 3 eisoes ar waith, a chodwyd eu proffil oherwydd eu bod yn rhan o'r Cynllun MAWR.

Canlyniad 4: Caiff teuluoedd sy'n agored i niwed yn Sir Ddinbych eu cefnogi i fyw bywyd heb dlodi, lle gallant fod yn annibynnol ac aeddfedu

- Mae 159 o deuluoedd wedi cael cymorth gan Teuluoedd yn Gyntaf. Mae datblygiadau ar waith ar gyfer gwella gweithdrefnau rheoli perfformiad er mwyn asesu canlyniadau i deuluoedd, a hefyd i asesu'r buddiannau o ran costau'r dull gweithredu hwn (yn enwedig ar gyfer y teuluoedd hynny sydd fwyaf tebygol o angen cymorth gan y Gwasanaethau Cymdeithasol).
- Enillodd prosiect Hyrwyddo Incwm Teuluoedd yn Gyntaf £1,531,437 o fudd-daliadau ac incwm credyd treth, a ddaeth â 180 o gartrefi (70 y cant o'r holl achosion) allan o dlodi economaidd a 43 (15 y cant) allan o dlodi tanwydd. Roedd sefyllfa ariannol 72 y cant o deuluoedd yn well o ganlyniad (2013/14)
- Cydnabyddir ledled Cymru bod rhaglen Sir Ddinbych ar y blaen o ran comisiynu strategol sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau. Mae hyn wedi arwain at fwy o gydlynw rhaglenni (ee Dechrau'n Deg, Teuluoedd yn Gyntaf, Cymunedau yn Gyntaf).

Canlyniad 5: Caiff anghenion ein cymunedau gwledig eu cydnabod a'u diwallu

- Mae partneriaid wedi cael trafferth i nodi blaenoriaethau ar gyfer ein hardaloedd gwledig ac mae dangosyddion yn amhendiant o ran a yw profiadau pobl sy'n byw mewn ardaloedd gwledig wedi gwella o ganlyniad i'r Cynllun MAWR.

Rhaglen 6: Mae gan bobl Sir Ddinbych ffordd o fyw iach.

- Mae iechyd a lles pobl Sir Ddinbych yn dda ar y cyfan ac mae mentrau penodol wedi bod yn llwyddiannus, ee mentrau rheoli tybaco mewn sefydliadau partner gan gynnwys lleoedd cyhoeddus fel parciau chwarae.
- Fodd bynnag, mae anghydraddoldebau o ran iechyd yn parhau i fod yn dreiddiol
- Rhoddodd y canlyniad hwn ffocws strategol i bartneriaid darparu allweddol fel gwasanaeth Cyfathrebu, Marchnata a Hamdden y Cyngor.

Canlyniad 7: Mae plant, pobl ifanc ac oedolion diamddiffyn yn Sir Ddinbych yn ddiogel

- Mae trosedd a gofnodir wedi gostwng yn Sir Ddinbych; er dyma'r achos ledled Cymru ac nid yw wedi gwella ein sefyllfa mewn perthynas ag ardaloedd tebyg.
- Mae nifer y plant ar y gofrestr amddiffyn plant wedi tyfu ac mae'r nifer sydd ar y gofrestr am dros 12 mis yn parhau i fod yn bryder.
- Nid yw'n ymddangos bod y Cynllun Diogelwch Cymunedol wedi cael ei ddylanwadu'n sylweddol gan y Cynllun Mawr, gan arwain at y casgliad na gynigiodd y cynllun MAWR werth ychwanegol i'r maes gwaith hwn.

Canlyniad 8: Mae gan Sir Ddinbych economi ffyniannus a chynaliadwy yn ogystal â gweithlu medrus

- Roed y Cynllun MAWR yn ddylanwadol a chymerodd BGLI y blaen ar faterion economaidd yn seiliedig ar bobl drwy'r prosiectau canlynol a ariennir gan CGE:
 - o Prosiect i gydlynu a gwella datblygiad hyfforddiant, sgiliau a'r gweithlu.
 - o Mae prosiect Llwybrau Ymgysylltu Blaengar i leihau'r nifer o bobl ifanc rhwng 19 a 24 oed sy'n ddi-waith ac sydd wedi ymddieithrio wedi nodi bron i 300 o wasanaethau cefnogi ac wedi gweld bod diffyg dealltwriaeth ac ymwybyddiaeth o hyn. Bydd canfyddiadau'r prosiect hwn yn allweddol i unrhyw brosiectau'r dyfodol a gaiff eu cyflwyno i'r Bwrdd Uchelgais Economaidd.
 - o Mae Prosiect Cynhwysiant Ariannol Gyda'n Gilydd wedi hyfforddi dros 625 o weithwyr rheng flaen gan alluogi i wasanaethau rheng flaen wneud mwy i gynorthwyo pobl i gael gafael ar gyngor a gwasanaethau cynhwysiant ariannol o ansawdd.
- Tynnodd y Cynllun MAWR sylw at sgiliau sylfaenol gwael yn Sir Ddinbych ac mae hyn wedi arwain at rywfaint o ddatblygiadau addawol: Mae BGLI wedi cymeradwyo ffrwd waith sgiliau sylfaenol mewn cais CGE sengl yng Ngogledd Cymru i fynd i'r afael â'r cymorth sydd ei angen i'r rheini sy'n anweithredol yn economaidd. Caiff y cais hwn ei ddatblygu gan y Bwrdd Uchelgais Economaidd.

4.3 Gwersi a ddysgwyd (gweler atodiad 3)

4.3.1 Arweiniodd y trawsnewidiad hwn i'r ffordd newydd o gynllunio gyda'n gilydd at ychydig o broblemau ac oedi o ran prosesu. Rhoddwyd mwy o ystyriaeth i integreiddio strwythurau partneriaethau ledled Conwy a Sir Ddinbych, a arweiniodd at gollu amser gwerthfawr i gytuno ar gynlluniau gweithredu a'u darparu.

4.3.2 O ystyried natur gydweithredol y Cynllun MAWR, mae cadw cofnod ar gostau wedi bod yn gymhleth. Lle cafodd blaenoriaethau eu hategu gan drefniadau ariannu clir, fel canlyniad 4 (arian Teuluoedd yn Gyntaf), mae newidiadau i

weithio mewn partneriaeth wedi digwydd yn gynt ac, yn amlwg i'w weld, mae'r canlyniadau i bobl yn well.

- 4.3.3 Mae'r amgylchedd ariannol yn effeithio ar allu partneriaid i ddarparu gwasanaethau a chydweithio ar draws amrywiaeth eang o flaenoriaethau. Gallai hyn arwain at waith cydweithredol llawer mwy diffiniedig a phenodol ar set o faterion penodol, gan fod rhaid i bartneriaid ystyried yn ofalus iawn yr hyn y gallant ymrwymo i fynd i'r afael ag ef gyda'i gilydd a'r buddiannau maent yn bwriadu eu gwireddu.
- 4.3.4 Ysgogodd y Cynllun MAWR y sector cyhoeddus i fynd i'r afael ag amrywiaeth o faterion â mwy o ffocws ac sy'n fwy ystyriol. Mae wedi llywio cynlluniau strategol a busnes o fewn sefydliadau ac mae wedi datblygu i fod y model a dderbynnir ar gyfer gweithio mewn partneriaeth, nid yn unig yn Sir Ddinbych ond ym mhob cwr o Gymru. Fodd bynnag, roedd y Cynllun MAWR yn dal i fod yn rhy fawr – er gwaethaf cynnig dewis amgen llawer mwy syml i drefniadau cynllunio blaenorol - gyda phrosesau rheoli perfformiad a phrosesau asesu anghenion anhylaw.

4.4 Argymhellion:

- 4.4.1 Dylai Cynllun Integredig Sengl y dyfodol fod yn gynllun ag iddo fwy o ffocws, gyda llai o ganlyniadau a blaenoriaethau, tra'n cynnig eglurder ar sut y caiff dyletswyddau statudol eu bodloni mewn partneriaeth.
- 4.4.2 Mae angen i gynlluniau'r dyfodol fod yn benodol o ran pa fentrau sydd eu hangen ar gyfer sicrhau canlyniadau gwell, a rhaid bod yn fanwl gywir o ran y budd-daliadau y dymunir eu cael ac sy'n ddisgwyliedig, a phryd y cânt eu gwireddu.
- 4.4.3 Dylid graddio fframwaith rheoli perfformiad y Cynllun Integredig Sengl newydd i set o fesurau y gellir eu rheoli, gan alluogi archwiliad ystyrion o weithgarwch, perfformiad a chanlyniadau.
- 4.4.4 Mae ymyrraeth gynnar yn sicrhau buddiannau i sefydliadau a gwell canlyniadau i bobl, sy'n dyst o ffyrdd newydd o gefnogi teuluoedd sy'n agored i niwed. Dylid ystyried y maes hwn yn eang wrth gynllunio yn y dyfodol.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

- 5.1 Nid yw'n gymwys.

6. Faint fydd yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

- 6.1 Nid oes galw am arian ychwanegol ar gyfer y Cynllun MAWR neu ar gyfer Cynllun arfaethedig Lles Sir Ddinbych ar hyn o bryd.

7. Beth yw prif ganlyniadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb a gynhaliwyd ar y penderfyniad?

- 7.1 Mae'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb ar gyfer Cynllun MAWR Sir Ddinbych wedi cael ei ddisodli gan waith i integreiddio cydraddoldeb i mewn i asesiad o anghenion. Bydd y Cynllun Lles arfaethedig yn cynnwys Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda'r Pwyllgor Craffu ac eraill?

- 8.1 Caiff yr adroddiad hwn ei ystyried gan Fwrdd Partneriaeth Strategol Sir Ddinbych a Bwrdd Gwasanaethau Lleol Conwy a Sir Ddinbych ym mis Medi 2014.

9. Datganiad gan y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Nid yw'n gymwys.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Mae'r argymhellion uchod yn lleihau'r risgiau.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

Mae Erthyglau 6.1, 6.3.2(dd) a 6.3.4(b) yn amlinellu pwerau'r pwyllgor caffael o ran y mater hwn.

Swyddog Cyswllt:

Swyddog Cynllunio a Pherfformio

Ffôn: 01824 706291

Atodiadau

- 1 Symleiddio prosesau – a gafodd ei gyflawni?
- 2 Canlyniadau a Dangosyddion y Cynllun MAWR
- 3 Gwersi a ddysgwyd